

MUONGOZO WA KISWAHILI KIDATO CHA PILI

1.

i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x
D	A	B	A	B	C	C	D	C	A

2.

ORODHA A	i	ii	iii	iv	v
ORODHA B	D	E	F	A	B

Alama 5 @ = 1

3. a) i) **Barua pepe** - Ni ujumbe unaotumwqa kwa njia ya kieletroniki kupitia kompyuta au simu iliounganishwa kwenye mfumo wa intaneti.

ii) **Wavuti** – Mtandao wa mawasiliano ya kimataifa wa kompyuta.

iii) **Tovuti** – Ni nafasi katika mtandao wa kompyuta zinazopatikana taarifa mbalimbali.

Kama vile michezo, burudani n.k

iv) **Faksi** – Ni mashine au kifaa cha kutumia au kupokea barua za kielektoniki

Kila kipengele alama 1 kama ameeleza maana na kutoa mfano lakini kama katoa kitu kimoja na kingine amekiacha ni alama 0.5.

b) Swali hili mwanafunzi anatakiwa atoe maoni yake kuhusu Kiswahili kitumike au kisitumike kufundishia elimu ya juu.

Alama 6 @ = 2

4. a. – Marafiki

- Mwanadamu

b. – Ni

- Tusiwachague

c. – Nyumbani

- Safarini

d. – Wabaya

- Wema

e. – Na

- Lakini

Alama 10 @ = 2

5.a) i) Fanani

ii) Hadhira

iii) Mahali pa uwasilishwaji

iv) Jambo la kuwasilisha

v) Vifaa kama vile ngoma, marimba.

Alama 5 @ = 1

b) Mwanafunzi anatakiwa ajue fasihi iliozungumziwa hapo ni fasihi gani alafu aendelee kujibu swali lake. Fasihi iliozungumziwa hapo ni **fasihi andishi**.

➤ Haipokei mabadiliko ya hapo kwa hapo

➤ Huwasilishwa kwa njia ya maandishi

➤ Fanani na hadhira hawaonani

➤ Fasihi andishi ni mali ya mwandishi

➤ Ni lazima msomaji na mwandishi wawe na uwezo wa kusoma

Alama 5 kwa swali hili @ = 1

6. Mwanafuzi anatakiwa ajue hiyo sehemu inayozungumziwa ya kamusi ni sehemu yenye uhumimu gani kwa wasomaji wa kitabu hicho.

- Kwanza katika sehemu hiyo utajua maana ya neno
- Pia utajua matamshi sahihi ya neno
- Pia aina ya neno uliloliangalia
- Utajua matumizi ya hilo neno
- Pia mtumiaji ataona michoro itakayo msaidia kujua au kuelewa kwa urahisi kitu kinachoelezewa

Alama 10 kwa hili swali @ = 2

7. i) Lengo la barua hii ni kumjulisha mama kuwa naendelea vizuri na masomo
ii) Sehemu inayoonesha mwisho wa barua ni, ***Mtoto wako mpendwa Mashimba***
iii) Lengo la salamu ni kusalimia na kuwajulia hali unaowaandikia barua ya kirafiki na lengo la maagano ni kuwataki kila kheri kwa yule au mtu uliomwandikia barua kutokana na kutoonana kwa muda mrefu.
iv) Barua hii haina anwani ya mwandikiwa kwa kua hii barua sio barua ya kikazi au ya kiofisi.
v) Anwani, Tarehe, Utangulizi, Barua yenyewe, Salamu, Hitimisho, sahihi.

Alama 10 kwa hili swali @ = 2

8. Mwanafunzi anatakiwa ajue ni mambo gani yatakayofanya insha yako isiwe bora.

- Kutoelewa vyema jambo unaloliandikia insha.
- Kutokufuata mtiririko mzuri wa mawazo wa visa na maudhui
- Insha kutokua na kichwa cha kuvutia na kiolichoandikwa kwa herufi ndogo
- Kutotumia lugha fasaha na sanifu katika uandishi wako wa insha
- Kutozingatia alama za uandishi kama vile mkato, nukta pacha, mtajo n.k

Alama 10 kwa hili swali @ = 2

9. Mtainiwa anatakiwa aeleze faida /umuhimu wa ufahamu.

- Kupata uelewa wa jambo au habari kwa kusimuliwa.
- Hutusaidia kukuza uelewa wa mambo mbalimbali kama vile kukuza stadi za kiusikiliza, kuzungumza, kusoma na kuandika.
- Kukuza uwezo wa kujenga hoja juu ya mambo mbalimbali.
- Kujieleza kwa ufasaha kwa maelezo mafupi.
- Ufahamu hukuza uwezo wa kuchambua mabo mbalimbali na kuchochea ari ya kujisomea.

Alama 10 kwa hili swali @ = 2

10. i) Umuhimu wa sensa
ii) Sensa ni mkombozi wa mtanzania
iii) Mipango itazimia na uchumi utadidimia
iv) Sensa huleta maendeleo ya jamii
v) Raia wa Tanzania/Mtanzania

Alama 10 kwa swali hili la 10 @ = 2

PREPARED BY U.B.N COOPERATION

0624 254 757